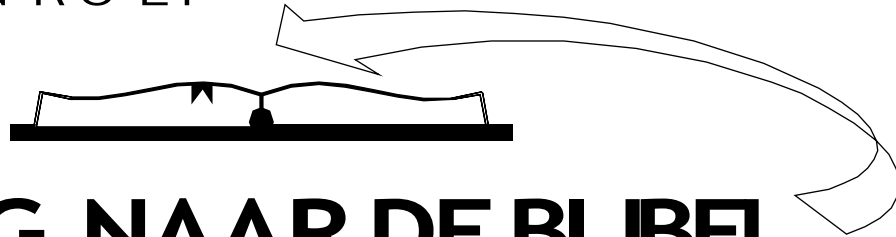

W E R K G R O E P

TERUG NAAR DE BIJBEL

Kampen, 15 oktober 2008

brief nr.36

Beste broeders, zusters, oudsten en voorgangers,
Zoals aangekondigd in de vorige brief, willen wij in deze brief een studie geven met als thema het bijbelse begrip Genade. Als de profeet Hosea klaagt over de geestelijke toestand van de zijn tijdgenoten, dan zegt hij, en hij doelt daarbij op de priesters van zijn tijd: *“Mijn volk gaat te onder door het gebrek aan kennis.”* Onze wens is dat deze studie een steentje mag bijdragen in de kennis van u als lezers en van ons als schrijvers.

1. Inleiding

“Genade, zeg genade”, schreeuwde de jongen die boven op mij zat en hij drukte mijn gezicht nog een beetje harder tegen de straatstenen. Ik had hem uitgemaakt voor slappeling tijdens een spel op het schoolplein. En dat pikte hij niet, na een kort gevecht moest ik het onderspit delven. Hij had mij in zijn macht en ik, in een hopeloze houding moest om genade smeken. Ik hield het een poosje vol en zei niets. Alle klasgenoten, zowel van mijn aanvaller als van mijzelf, stonden nieuwsgierig om ons heen. Zij waren in afwachting of en wanneer ik het woord genade zou uitspreken. En toen de pijn in mijn gezicht te erg werd, zei ik eindelijk zachtjes: genade. “Harder” schreeuwde de knaap bovenop mij en uiteindelijk moest ik luid en duidelijk voor de omstanders om genade smeken. Nadat mijn tegenstander genoeg voldoening had gekregen, stonden wij allebei op en schudden het zand van onze kleren. Hij stond daar als overwinnaar en ik als vernederde verliezer. Nadat ik afgedropen was en ver genoeg buiten zijn bereik, schreeuwde ik nogmaals “slappeling” tegen hem en rende naar mijn veilig thuis.

Zou de Bijbel zo het begrip genade bedoelen? Genade is geen woord dat je kunt overslaan, want het komt heel vaak voor. Ook in de kerken is het begrip genade niet weg te denken. Wie het woord zou durven schrappen, zou meteen een heel stuk van de kerkelijke geloofsbelijdenis verwerpen. Nee, genade vormt een heel belangrijk begrip zowel in de Bijbel als in de kerk. Anderzijds wordt er de laatste jaren soms heel lichtvaardig omgegaan met het woord genade. Men laat het woord uit zijn mond komen, alsof het een modern woord is, dat net als bv. het woord computer in ons huidige taalgebruik thuishoort.

Niets is minder waar. Sommige christenen, meestal degene die van een nogal “zware” richting zijn, kijken je met meewarige ogen aan, als je het over het begrip genade hebt. Vaak zeggen zij dan als eindconclusie van het gesprek: het is alles genade niet waar! Zij gaan er daarna

vandoor met een enigszins schuldig gezicht in de veronderstelling, dat het niet toegestaan is om een vrolijk gezicht te laten zien.

Andere christenen, met name de evangelische christenen lopen bijna altijd met een vrolijk gezicht rond. In hun samenkomsten worden hoofdzakelijk blijde liederen uitgezocht en gezongen. Tijdens deze zang wordt er vaak in de handen geklapt en soms met de handen gezwaaid. Nee, zij tonen geen meewarig gezicht als er over het begrip genade gezongen en gesproken wordt. Voor hen schijnt alles duidelijk, ja het is allemaal genade. Juist daarom mogen zij blij zijn en zich verheugen, vinden zij.

Wie heeft er nu gelijk, de leden van de “zware” kerken of de leden van de evangelische kerken? Waarom doen de leden van de zware kerken zo moeilijk, als het over het begrip genade gaat en waarom doen de evangelische kerkleden zo luchthartig bij het horen van het woord genade?

2. Het woord Genade taalkundig

De bekende woordenboeken Prisma en Van Dale geven als omschrijving de volgende mogelijkheden. In algemeen gebruik is genade: bereidheid om te vergeven, of goedertierenheid, of barmhartigheid, of genade voor recht laten gelden, of om genade smeken, genade vinden in iemands ogen.

De woorden barmhartigheid en goedertierenheid worden in het normale leven weinig meer gebruikt. Barmhartig is uit medelijden helpen (de barmhartige Samaritaan), terwijl goedertieren staat voor genadig, barmhartig. De algemene betekenis en het algemeen gebruik van het woord genade in ons allerdaags leven heeft dus globaal de volgende aspecten: vergiffenis, medelijden, bereidheid om het recht voorbij te gaan, gunst vinden bij iemand. Dezelfde woordenboeken maken een onderscheid voor de godsdienstige betekenis van het woord genade. Hierover zeggen de samenstellers het volgende. Gods oneindige genade is: de vergevingsgezinde goedertierenheid door God aan zondaren bewezen. In deze omschrijving komen wij wat dichter bij de bijbelse betekenis van het woord genade.

Wij zullen nu eerst in het Oude Testament gaan kijken hoe het begrip daar voorkomt. Wij nemen hiervoor enkele teksten, die naar onze mening kenmerkend zijn in de tijdsperiode van het Oude Testament. Uiteraard zijn er veel meer teksten, die wij zouden kunnen gebruiken, maar dat maakt onze studie onnodig lang. De studenten onder ons kunnen door middel van een concordantie de overige teksten ook zelf bestuderen.

3. Het woord Genade in het Oude Testament

God kon de zonde van de bewoners van de aarde niet langer aanzien na de zondeval in het paradijs. Hij besloot om hen te straffen door middel van een zondvloed. Echter Noach en zijn gezin vormden een uitzondering. *“Maar Noach vond genade in de ogen des Heren.Noach was onder zijn tijdgenoten een rechtvaardig en onberispelijk man; Noach wandelde met God.”* Gen.6:8en 9

Mozes, nadat hij van de berg afgekomen is met de twee stenen tafels met daarop de wet geschreven, ontdekt dat tijdens zijn verblijf op de berg het volk Israël afgoden is gaan dienen. Hij gooit in wanhoop of in boosheid de stenen tafels kapot. Hij begrijpt onmiddellijk dat deze afgoderij een geestelijke ramp betekent. En hij heeft gelijk. God weigert langer met het volk Israël mee te gaan. Mozes begint dan een beroemd geworden pleidooi met God.

“Toen zeide Mozes tot de Here: Zie, Gij zegt tot mij, doe dit volk optrekken, maar Gij hebt mij niet doen weten, wie Gij met mij zult zenden, terwijl Gij toch gezegd hebt: Ik ken u bij name en ook hebt gij genade gevonden in mijn ogen. Nu dan, indien ik genade in uw ogen

gevonden heb, maak mij toch uw wegen bekend, zodat ik U ken; opdat ik genade vinde in uw ogen. Bedenk toch, dat deze natie uw volk is. Toen zeide Hij: Moet Ik zelf medegaan om u gerust te stellen? En hij zeide tot Hem: Indien Gij zelf niet medegaat, doe ons van hier niet optrekken. Waaraan zal anders geweten worden, dat ik en uw volk genade in uw ogen gevonden hebben, dan doordat Gij met ons medegaat?” Exod.33:12-16

De profeet Jona vluchtte in eerste instantie de zee op, om aan Gods opdracht te ontsnappen. Dit bekwam hem niet goed, want hij moest drie dagen in de buik van een grote vis verblijven en hij werd daarna aan land gespuwd. Gehoorzaam ging hij toen op pad om zijn opdracht alsnog te vervullen. Toen de inwoners van de stad Nineve als reactie op zijn oproep zich bekeerden, raakte Jona zeer gefrustreerd:

“Maar dit mishaaide Jona ten zeerste en hij werd toornig. En hij bad tot de Here en zeide: Ach Here, heb ik dat niet gezegd, toen ik nog in mijn land was? Daarom heb ik het willen voorkomen door naar Tarsis te vluchten, want ik wist, dat Gij een genadig en barmhartig God zijt, lankmoedig, groot van goedertierenheid en berouw hebbend over het kwaad.” Jona 4:1-3

3.1 Samenvatting van het begrip Genade in het Oude Testament

We kunnen uit dit drietal verhalen uit het Oude Testament een aantal kenmerken van het begrip genade naar voren brengen.

---Genade heeft altijd betrekking op een relatie tussen God en mensen. Hierbij is God degene die genade verleent. Het is dus nooit andersom, dat de mens genade verleent aan God. Dit is logisch zult u zeggen. Toch is de trotsheid van de zondige mens zo hoog gestegen, dat hij het soms waagt om in de plaats van God te treden. *“Lamech nam zich twee vrouwen; de ene heette Ada, en de ander Silla.... En Lamech zeide tot zijn vrouwen: Ada en Silla, hoort naar mijn stem; vrouwen van Lamech, neigt uw oor tot mijn rede. Ik sloeg een man dood om mijn wonde, een knaap om mijn striem; want Kaïn wordt zeventvoudig gewroken, maar Lamech zevenenzeventig maal!” Gen.4:19-24* Deze uitspraak van Lamech is gebaseerd op de belofte van God in vers 15 van dit bijbelgedeelte. Daarin staat nl. dat wie Kaïn doodt als wraak voor de moord op Abel, zeventvoudig zal boeten. Lamech nu, is het zodanig naar zijn hoofd gestegen, dat hij wat hemzelf betreft bepaalt, dat iemand die hem doodt zevenenzeventig maal zal boeten. Hij overstijgt hier Gods uitspraak en “bralt” als het ware naar zijn vrouwen, dat hij dit zelf wel zal bepalen. Lamech zet God bewust aan de kant.

---Genade heeft altijd betrekking op zondig gedrag van de mens. In alle drie voorbeelden is er sprake van grove zonden. *“Toen zeide God tot Noach: Het einde van al wat leeft is door Mij besloten, want door hun schuld is de aarde vol geweldenaar, en zie, Ik ga hen met de aarde verdelgen.” Gen.6:13*

Mozes moet zijn pleidooi voor God houden, omdat even van tevoren het volk Israël zich een gouden kalf had gemaakt. Bij Mozes' terugkomst van de berg Sinaï was het volk druk aan het feesten ter ere van deze nieuwe afgod. Exodus 32 Dit was een van de meest beledigende zonden tegenover God.

De opdracht van de profeet Jona luidde: *“Maak u op, ga naar Nineve, de grote stad, en predik tegen haar, want haar boosheid is opgestegen voor mijn aangezicht.” Jona1:1* Jona werd er niet voor niets heen gezonden, Nineve was een stad bekend om de zonde in die tijd. Overigens bekeerde deze stad zich door het toedoen van de boodschap van Jona. Uit de archeologische geschiedenis weten wij echter, dat zij weer terugvielen in hun zonden en dat de stad later toch geheel vernietigd werd.

---Genade geeft aan, dat God geen hardvochtige heerser is. Het bewijst, dat God zich bezig houdt met de mensheid en hen vanuit zijn woonplaats in de Hemel wel degelijk ziet. Ondanks de zondeval in het paradijs, heeft Hij hen niet in de steek gelaten. Dit moet ook een grote

troost zijn voor ons. Soms laten wij wel eens de moed zakken, als wij alle ellende zien die de media ons uitgebreid voorschotelt.

---Genade geeft aan dat God totaal niet lijkt op de aardse heersers. Als de Meden en de Perzen in hun tijd een wet uitgevaardigd hadden, dan was er niets meer aan te doen. De koningen voerden deze meedogenloos uit. God echter is een genadig God en laat zich duidelijk vermurwen, als de betrokkenen zich bekeren of als er een geestelijk pleidooi wordt gehouden.

4. Profetie over Genade in het Oude Testament

Het Oude Testament bestrijkt een tijdspanne van ongeveer 3500 jaar (?) Voor zover de gebeurtenissen daarin en daarover beschreven zijn, kunnen wij zeggen, dat de mens er niet goed afkomt. God daarentegen komt naar voren als de God die zich intensief bezig houdt met het welzijn van de aardbewoners. Dit geldt vooral het geestelijk welzijn van de bewoners. In het op één na laatste boek van het Oude Testament, in Zacharia, laat God zijn liefde blijken. Hij geeft duidelijk zijn hart bloot. Bij monde van de profeet doet God een belofte voor het nieuwtestamentische tijdperk:

“Ik zal over het huis van David en over de inwoners van Jeruzalem uitgieten de Geest der genade en der gebeden; zij zullen hem aanschouwen, die zij doorstoken hebben, en over hem een rouwklacht aanheffen als de rouwklacht over een enig kind.....” Zach.12:10

God heeft in het Oude Testament laten zien, hoe een genadig God Hij is. Maar Hij belooft nog veel, veel meer: de uitstorting van de Heilige Geest. De Geest van genade, die in het Oude Testament nog slechts sporadisch aan het werk is, zal in het nieuwe tijdperk uitgegoten worden over heel veel meer mensen. De profeet Joël schrijft hier ook over: *“Daarna zal het geschieden, dat ik mijn Geest zal uitstorten op al wat leeft, Ook op de dienstknechten en op de dienstmaagden zal Ik in die dagen mijn Geest uitstorten.”* Joel 2:28

Niet alleen belooft God de Geest van de genade uit te gieten, maar Hij koppelt aan deze belofte ook de uitstorting van de Geest van de gebeden. Genade en gebeden worden in deze profetie onlosmakelijk met elkaar verbonden. Gebeden zijn ook te definiëren als samenspraken tussen God en de mensen. God kondigt met deze profetie aan, dat de tijden zullen veranderen. Tot dan toe baden de mensen alleen in de tempel te Jeruzalem en dat deden hoofdzakelijk de priesters. Tijdens het gesprek in het nieuwtestamentische verhaal van Jezus met de Samaritaanse vrouw doelt Hij waarschijnlijk op deze voorspelde verandering, als Hij zegt: *“De vrouw zeide tot Hem: Here, ik zie dat Gij een profeet zijt. Onze vaderen hebben op deze berg aanbeden en gijlieden zegt, dat te Jeruzalem de plaats is, waar men moet aanbidden. Jezus zeide tot haar: Geloof Mij, vrouw, de ure komt, dat gij noch op deze berg, noch te Jeruzalem de Vader zult aanbidden.maar de ure komt en is nu, dat de waarachtige aanbidders de Vader aanbidden zullen in geest en in waarheid; want de Vader zoekt zulke aanbidders.”* Joh.4:19-24

5. Het begrip Genade in het Nieuwe Testament

De belofte die God via de profeet Zacharia laat uitspreken in Zach.12:10 geeft nog een ander aspect van Gods liefde weer. Er staat nl. in deze tekst ook nog het volgende:

“Zij zullen hem aanschouwen, die zij doorstoken hebben, en over hem een rouwklacht aanheffen.....” Hier wordt geprofeteerd over de kruisdood van Jezus Christus. Dus de uitstorting van de Geest der genade houdt verband met zijn verzoenende werk dat komende

was hier op aarde. Wij willen bij het belichten van de betekenis van deze tekst voorbij gaan aan de specifieke uitleg, waarbij de toekomst van het volk Israël aan de orde komt. Deze visie die een deel van de christenheid heeft, valt buiten de doelstelling van ons onderwerp in deze brief. U vindt in deze brief wel bepaalde meningen over het begrip genade, die afwijkend zijn van de mening van de werkgroep. Deze komen tijdens de studie aan de orde.

6. Waarom Genade in de christelijke leer?

Misschien hebben wij als evangelische christenen daar te weinig over nagedacht, terwijl in de meer behoudende kerken men zich hier teveel mee bezighoudt. Deze kerken hebben wat de Bijbel betreft in zoverre gelijk, dat het begrip genade veel voorkomt (minstens 125 keer) in verschillende tekstgedeelten. Een blik in de concordantie leert ons dat. Dus de christenen, van welke kerkelijke richting ook, kunnen niet om genade heen. Laten wij daarom nu eerst maar eens kijken hoe en waar het begrip genade voorkomt. Natuurlijk kunnen wij hierbij niet alle “genadeteksten” behandelen en nemen wij een selectie, die representatief is voor het geheel. PS Het is goed om op dit punt in onze studie op te merken, dat wij er niet aan ontkomen om voor de beschrijving van de begrippen soms woorden te gebruiken, die ouderwets aandoen. Wij proberen zoveel mogelijk met hedendaagse woorden te werken, maar daar waar de woordenboeken oudere woorden aangeven, moeten wij met deze woorden genoeg nemen.

6.1--- *“Wees niet bevreesd, Maria; want gij hebt genade gevonden bij God. En zie, gij zult zwanger worden en een zoon baren, en gij zult Hem de naam Jezus geven. Deze zal groot zijn en Zoon des Allerhoogsten genoemd worden, en de Here God zal Hem de troon van zijn vader David geven,”* Luc.1:30-33 De aankondiging van de engel Gabriël was het prille begin van een geweldige geschiedenis. De engel noemt wat Maria gaat overkomen een genade van God. Wij kunnen hier de betekenis van genade alleen maar uitleggen als goedgunstigheid, als welwillende gezindheid van God. Dezelfde betekenis vinden wij terug in de tekst: *“Het kind groeide op en werd krachtig, en het werd vervuld met wijsheid, en de genade Gods was op Hem.”* Luc.2:40 God openbaart zich als de God wiens hart openstaat naar Maria en naar het jonge kind Jezus. Later wordt er van de prediking van Jezus gezegd: *“En allen betuigden hun instemming met Hem en verwonderden zich over de woorden van genade, die van zijn lippen kwamen....”* Luc.4:22

De schrijver van deze bijbelse gebeurtenissen, de arts Lucas veronderstelt dat de lezers en dat zijn ook wij, aanvoelen wat er in het begrip genade ligt besloten. Hij geeft er geen extra uitleg aan. Wij zullen dit ook niet doen, maar dit gedeelte afronden met de samenvatting, dat God afgeschilderd wordt als een liefdevolle God, die bezig is zijn uiteindelijke verlossingsplan te ontvouwen. De manier waarop Hij dit doet, toont zijn gunstige welwillendheid naar zijn schepselen. God komt niet over als een hardvochtige, veroordelende rechter.

Opmerking De rooms-katholieke kerk heeft in verband met de Mariaverering, de term *begenadigde* ingevoerd. Zij heeft de volgende leerstelling hierover staan in haar katechismus van 1995:

“De kerk is zich door de eeuwen ervan bewust geworden dat Maria, door God “begenadigd” (Luk.1:30), vanaf haar ontvangenis verlost was. Dat belijdt het dogma van de onbevleete ontvangenis, door paus Pius IX in 1854 afgekondigd:

De gelukzalige maagd Maria is bij het eerste ogenblik van haar ontvangenis door een bijzondere genadegave en voorrecht van de almachtige God met het oog op de verdiensten

van Christus Jezus, de verlosser van het menselijk geslacht, gevrijwaard van elke smet van de erfzonde. (Kat.par.491)”

Naast dat de rk-kerk zich uitsprekt over het ontbreken van erfzonde bij Maria, zegt zij over haar dagelijks leven op aarde het volgende:

“Door Gods genade is Maria heel haar leven lang vrij van iedere persoonlijke zonde gebleven. (Kat.par.493)”

Als werkgroep kunnen wij hier niet achter staan. Wij vinden in de Bijbel wel een hoge waardering voor Maria en wij zouden haar met een blij en overtuigd hart in de rij van geloofshelden van Hebreëen 11 plaatsen, als het aan ons lag. Echter, om Maria op grond van het woord van genade door de engel gesproken bij de geboorteaankondiging van Jezus, zondeloos te verklaren, dat leert de Bijbel nergens. Het is een bedenksel van de rooms-katholieke kerk.

6.2 ----*“De tollenaar stond van verre en wilde zelfs zijn ogen niet opheffen naar de hemel, maar hij sloeg zich op de borst en zeide: O God, wees mij, zondaar, genadig!”* Luc.18:13

Hier krijgen we te maken met een ander aspect van het begrip genade nl. dat van de zonde van een mens. De tollenaar in deze gelijkenis van Jezus is overtuigd van zijn zondig leven en smeekt om genade. Maar, zult u zeggen dat is toch niet nodig. U heeft zojuist een beschrijving gegeven van de liefdevolle goedgunstigheid van God. Waar maakt die tollenaar zich eigenlijk druk over? Is de zonde dan zo erg, zo slecht was die tollenaar toch ook weer niet?

“Maar om onze overtredingen werd hij doorboord, om onze ongerechtigheden verbrijzeld; de straf die ons de vrede aanbrengt, was op hem, en door zijn striemen is ons genezing geworden. Wij allen dwaalden als schapen, wij wendden ons ieder naar zijn eigen weg, maar de Here heeft ons aller ongerechtigheid op hem doen neerkomen.” Jes.53:5-6

Het oordeel van God over zonden, in onze tekst ongerechtigheden genoemd, is dusdanig ernstig, dat God daarvoor een straf moest uitdelen. Dat God zonde bestraft is ons bekend uit de diverse gebeurtenissen, die het Oude Testament ons vertelt. Na de zondeval begint al direct de uitvoering van straffen met de verjaging van Adam en Eva uit het paradijs. Voor geen enkele persoon van het oudtestamentische tijdperk was het een onbekend fenomeen, dat God straffen uitdeelt als gevolg van de zonden. Als dus de tollenaar uitroept: wees mij, zondaar, genadig dan is dit niets vreemds. In deze geestelijke ambiance, leefde Jezus op aarde en in die ambiance preekte Hij.

Gold dit toen voor iedereen in die tijd, of was dit alleen voor de hele slechten? Naar het oordeel van de toenmalige Joden was er wel een groot verschil tussen goeden en slechten. Dat was ook de reden waarom Jezus deze gelijkenis sprak. Voordat de tollenaar genoemd wordt staat er nl. het volgende: *“Hij sprak ook met het oog op sommigen, die van zichzelf vertrouwden, dat zij rechtvaardig waren en al de anderen verachtten, deze gelijkenis: Twee mensen gingen op naar de tempel om te bidden; de één was een Farizeeër, de ander een tollenaar. De Farizeeër stond en bad dit bij zichzelf: O God, ik dank U, dat ik niet zo ben als de andere mensen, rovers, onrechtvaardigen, echtbrekers, of ook als deze tollenaar....”* Luc.18:9-12

In deze tijd ligt het ons niet om te horen, dat onze God straffen uitdeelt. Het lijkt wel of in de laatste tientallen jaren ons godsbeeld veranderd is. Hoe vaak horen wij in onze diensten niet lovend praten of preken over de liefde van God. Dit gebeurt veel vaker dan praten of preken over de straffende God. Is dan het uitdelen van straf door God verleden tijd? Straft God niet meer in de nieuwtestamentische periode? Het antwoord op deze prangende vraag is zowel nee als ja!

6.3 ----Straf tegenover Genade

We zijn nu in onze studie aangeland bij een heel gecompliceerd onderdeel. We hebben gezien dat God in het oudtestamentische tijdperk heel vaak straffen aankondigt en uitvoert.

Daarentegen wordt er in de nieuwtestamentische periode weinig geschreven over echte straffen van God. Wat u als lezer van deze studie nu meteen te binnen schiet is waarschijnlijk de geschiedenis van Ananias en Saffira uit Hand.5:1-11. Zij probeerden een goede beurt te maken bij de gemeenteleden en de apostelen door de opbrengst van een stuk land aan de gemeente te schenken. Alleen hielden zij een deel achter zonder dit te zeggen. God wist dat natuurlijk wel en Hij strafte deze oneerlijkheid openlijk, zodat zowel man als vrouw ter plaatse stierven. Naast dit verhaal is er weinig te lezen over de directe straffen van God van mensen, ten minste als wij Openbaring dicht laten.

Openbaring is een boek van het Nieuwe Testament, dat wel veel weergeeft over de straffen van God, maar dan in de toekomst. De verhalen zijn zelfs zo indringend, dat de lezer er soms door wordt geschokt. In het boek Openbaring staan verhalen over God, die bevelen geeft aan zijn engelen om de aarde te doorkruisen en in veel gevallen straffen uit te delen. *“En toen Hij het vijfde zegel opende, zag ik onder het altaar de zielen van hen, die geslacht waren om het woord van God en om het getuigenis, dat zij hadden. En zij riepen met luider stem en zeiden: Tot hoelang, o heilige en waarachtige Heerser, oordeelt en wreekt Gij ons bloed niet aan hen, die op die aarde wonen?en hun werd gezegd, dat zij nog een korte tijd moesten rusten, totdat het getal ook vol zou zijn.....”* Op.6:9-11

Als God komt om te straffen, dan zijn alle personen die het betreft in geweldige paniek. God straft radicaal en zijn straf is voor elke ongelovige persoon. *“En de koningen der aarde en de groten en de oversten over duizend en de rijken en de machtigen en iedere slaaf en vrije verborgen zich in de holen en de rotsen der bergen; en zij zeiden tot de bergen en de rotsen: Valt op ons en verbergt ons voor het aangezicht van Hem, die gezeten is op de troon van het Lam; want de grote dag van hun toorn is gekomen en wie kan bestaan?”* Op.6:15-17

Zelfs tijdens het uitdelen van de straffen, die in de meeste gevallen heftig zijn, bestaat er nog gelegenheid voor de betreffende personen om zich te bekeren. In Op.9:20-21 vinden wij de volgende beschrijving: *“En wie van de mensen overgebleven waren, die niet gedood waren door deze plagen, bekeerden zich toch niet van de werken hunner handen, om de boze geesten niet (meer) te aanbidden, en de gouden, zilveren, koperen, stenen en houten afgoden, die niet kunnen zien, noch horen of gaan; en zij bekeerden zich niet van hun moorden, noch van hun toverijen, noch van hun hoererij, noch van hun dieverijen.”*

De straffen van God gelden niet alleen de ongelovige personen, maar er wordt in het boek Openbaring ook veel gezegd over de straf, die God zal uitdelen aan de duivel en zijn trawanten. Zij komen er zeer slecht vanaf en voor hen is er geen enkele mogelijkheid van bekering en genade van de kant van God. De duivel, die een hoge positie bekleedde als aartsengel in Gods nabijheid, ontvangt in Openbaring zijn eindbestemming: de poel van vuur die brandt van zwavel en die eeuwig blijft branden. *“...en de duivel, die hen verleidde, werd geworpen in de poel van vuur en zwavel, waar ook het beest en de valse profeet zijn, en zij zullen dag en nacht gepijnigd worden in alle eeuwigheden.”* Op.20:10

Toen Jezus op aarde wandelde was Hij soms heel vriendelijk en liefdevol, zoals tegen de Samaritaanse vrouw en tegen de moeders die hun kinderen bij Hem brachten om door Hem gezegend te worden. Maar Hij kon soms ook erg uitschieten met woorden tegen de schriftgeleerden en Farizeeërs. Het woord huichelaars komt bijna twintig keer uit zijn mond. In zijn rede tegen de Farizeeërs in Mat.23 eindigt Hij in vers 32 met de samenvatting: *“Maakt ook gij de maat uwer vaders vol! Slangen, addereengebroed, hoe zult gij ontkomen aan het oordeel der hel?”*

Dat Jezus in het bestaan en het functioneren van de hel geloofde en daar rekening mee hield, zien wij in bovenstaande tekstgedeelte, maar ook o.a. in het verhaal van de rijke man en de arme Lazarus. Luc.16:19-31 Wij kunnen uit dit verhaal heel veel leren, maar wij zullen ons

beperken tot het feit, dat de rijke man gestraft werd omdat hij tijdens zijn leven niet volgens Gods regels geleefd had. De bedelaar daarentegen had veel kwaad tijdens zijn leven ondervonden, maar had een plaats in de hemel verdiend en werd door engelen gedragen in Abrahams schoot.

Op andere plaatsen in de Bijbel is Jezus ook heel duidelijk over het bestaan van de hel, als een plaats waar zondaren als straf terecht komen. *“En indien uw oog u tot zonde verleidt, ruk het uit en werp het van u. Het is beter voor u met één oog ten leven in te gaan, dan met twee ogen in het hellevuur geworpen te worden.”* Mat.18:9 (zie ook Mat.5:29; Marc.9:47)

6.4 Genade tegenover straf

God straft niet willekeurig, houdt er geen speciale vriendjes op na, maar Hij geeft altijd heel duidelijk aan, wie Hij straft en waarom Hij straft. Zo geeft God ook heel helder weer wie Hij genade verleent, wie Hij, ondanks de aantoonbare beschuldiging van zonde, deze zonde kwijtscheldt.

Het mooiste voorbeeld hiervan is de genade, die Jezus verleent aan één van de misdadigers aan het kruis op Golgota. Deze misdadiger erkent zijn zonde en verdedigt Jezus en vraagt aan Hem: *“Jezus gedenk mijner, wanneer Gij in uw Koninkrijk komt. En Hij zeide tot hem: Voorwaar, Ik zeg u, heden zult gij met Mij in het paradijs zijn.”* Luc.23:42,43 De andere misdadiger aan het kruis bleef Jezus bespotten, zoals ook de meeste omstanders op Golgota deden. Deze man ontving geen genade van God en kwam niet in het paradijs zoals zijn collega. Veeleer is zijn eindbestemming als omschreven in Op.21:8 : *“Maar de lafhartigen, de ongelovigen, de verfoeilijken, de moordenaars, de hoereerders, de tovenaars, de afgodendienaars en alle leugenaars – hun deel is in de poel, die brandt van vuur en zwavel: dit is de tweede dood.”*

Als de schriftgeleerden en de Farizeeën een vrouw, die op overspel betrapt is bij Jezus brengen met de vraag wat er met haar moet gebeuren, dan zwijgt Jezus in eerste instantie. De wet van Mozes eiste in zo'n geval klip en klaar, dat de vrouw gestenigd moest worden, zo spreken zij tegen Jezus. Wat zou Jezus nu doen? Wonderlijk genoeg geeft Hij hen gelijk en zegt: *“Wie van u zonder zonde is, werpe het eerst een steen naar haar.”* Joh.8:7 Dan gaat Hij weer verder met het schrijven op de grond. De beschuldigende oudsten aarzelden enige tijd en gaan dan één voor één weg. *“En Jezus richtte Zich op en zeide tot haar: Vrouw waar zijn zij? Heeft niemand u veroordeeld? En zij zeide: Niemand, Here. En Jezus zeide: Ook Ik veroordeel u niet. Ga heen, zondig van nu af niet meer”!* Joh.8:10,11 Het verhaal geeft duidelijk aan hoe Jezus genade verleent aan de zondares. Zij had volgens de Joodse wet, de wet van Mozes, die door God zelf gegeven was, als straf voor haar zonde de dood verdiend. Maar Jezus schenkt haar genade en zegt alleen dat zij niet meer moet zondigen.

Als we nu even een sprong wagen en terug gaan naar het Oude Testament naar de profeet Jesaja, dan komen wij bij een bijzondere voorspelling in Jes.53:5-12 die te maken heeft met het schenken van genade door God. *“Maar om onze overtredingen werd hij doorboord, om onze ongerechtigheden verbrijzeld; de straf die ons de vrede aanbrengt, was op hem, en door zijn striemen is ons genezing geworden. Wij allen dwaalden als schapen, wij wendden ons ieder naar zijn eigen weg, maar de Here heeft ons aller ongerechtigheid op hem doen neerkomen. Maar het behaagde de Heere hem te verbrijzelen. Hij maakte hem ziek. Wanneer hij zichzelf ten schuldoffer gesteld zal hebben, zal hij nakomelingen zien....; door zijn kennis zal mijn knecht, de rechtvaardige, velen rechtvaardig maken, en hun ongerechtigheden zal hij dragen.”* Hier voorspelt de profeet Jesaja ongeveer 700 jaar voor de eigenlijke vervulling, dat God iemand zal sturen, die de straf van de zonde (ongerechtigheden) op zich zal nemen. Deze persoon moet daarvoor wel veel lijden en daarbij sterven. Wij weten dat de persoon Jezus Christus is, die als Gods eigen Zoon op Golgota voor

de schuldenlast van de zonden van de mensheid stierf. Daarna, ongeveer 500 jaar voor de eigenlijke vervulling spreekt God nog een keer, maar dan door de profeet Zacharia. Deze profeet voorspelt in Zach.12:10, een vers dat wij in deze studie al eerder hebben aangehaald, dat God de Geest van de genade en van de gebeden zal uitstorten in de toekomst. Hierbij wordt ook gesproken over de dood van de Messias: *“zij zullen hem aanschouwen, die zij doorstoken hebben, ...”*

Wij mogen en moeten hieruit en uit andere tekstgedeelten concluderen, dat God zonden vergeeft en genade verleent, omdat iemand anders de straf voor deze zonden op zich heeft genomen. Wij moeten nu weer terug naar het Nieuwe Testament en wel naar het meest aangrijpende en afschuwwekkende verhaal, de kruisiging van Jezus Christus op Golgota. Als Jezus, de Zoon van God, worstelt met Zichzelf, vlak voor deze gebeurtenis in de hof van Getsemane, eindigt Hij zijn gebed met de woorden: *“Mijn Vader, indien deze beker niet kan voorbijgaan, tenzij dan dat Ik die drinke, uw wil geschiede!”* Mat.26:42 Zoals de profeet Jesaja voorspelde, nam Jezus gewillig de hele zondelast van de mensheid op zich. Alle ongerechtigheden, ook die van u en mij werden op Hem gelegd. Zijn laatste woorden waren: *“Hierna zeide Jezus, daar Hij wist dat alles reeds volbracht was, opdat de Schrift vervuld zou worden: Mij dorst! Toen Jezus dan de zure wijn genomen had, zeide Hij: Het is volbracht! En Hij boog het hoofd en gaf de geest.”* Joh.19:28-30

6.5 Is Genade van God een algemeen pardon?

Er zijn mensen die dit geloven. Hun leer wordt de alverzoeningsleer genoemd. In het jaar 2007 was er op politiek terrein in Den Haag een groot “gevecht” over de asielzoekers, die al lang in Nederland waren en die nog steeds geen verblijfsvergunning hadden bemachtigd. Uiteindelijk werd met meerderheid van stemmen besloten om een algemeen pardon te geven aan de ongeveer 27000 asielzoekers.

Toen Gods Zoon stierf voor de zondesuld van de mensheid, kon God aan de zondige mensen genade verlenen. Hoewel het beeld een beetje mank gaat, kunnen wij deze zondige mensen vergelijken met de asielzoekers. Zij moeten ondanks het generaal pardon, wel actie ondernemen om een verblijfsvergunning te krijgen. Als zij zich niet aanmelden bij de betreffende loketten van de overheid, dan gebeurt er niets en verblijven zij illegaal in ons land.

Zo moeten ook de mensen die van Gods genadeaanbod gebruik willen maken, zich aandienen bij God. Hierbij zullen zij moeten erkennen, dat zij zondaren zijn en zullen zij moeten geloven, dat alleen Jezus Christus als Middelaar hen kan redden van de straf op de zonden. In Joh.1:11,12 staat dit in een notendop weergegeven: *“Hij kwam tot het zijne, en de zijnen hebben Hem niet aangenomen. Doch allen, die Hem aangenomen hebben, hun heeft Hij macht gegeven om kinderen Gods te worden, ...”* Als Paulus dit thema uitwerkt in Ef.2:1-10, dan brengt hij dit in verband met genade. *“Ook u, hoewel gij dood waart door uw overtredingen en zonden,en wij waren van nature, evenzeer als de overigen, kinderen des toorns-, God echter, die rijk is aan erbarming, heeft....ons,mede levend gemaakt met Christus,- door genade zijt gij behouden... Want door genade zijt gij behouden, door het geloof, en dat niet uit uzelf: het is een gave van God; niet uit werken, opdat niemand roeme.”*

6.6 De Genade van God alleen voor een select deel van de mensheid?

Hoewel de genade van God als een gave aangeboden wordt, hebben toch een deel van de protestantse gelovigen er een beperking op gelegd. Ja maar, zeggen zij, dit geldt alleen voor hen die door God uitverkoren zijn. Deze leerstelling is via Calvijn ontstaan en door hem sterk gepropageerd. In 1609 ging de theoloog Arminius tegen deze leerstelling in en ontstond er een felle strijd gedurende een periode van 12 jaar. Op een speciale synode in Dordrecht in 1619 werd daarna Arminius in het ongelijk gesteld en werd de leer van de uitverkiezing in achttien

Dordtse Leerregels bevestigd en vastgelegd. Voor alle duidelijkheid citeren wij hier enkele zinnen uit artikel 10:

“De enige grond van deze genadige verkiezing is alleen het welbehagen van God; dit bestaat niet hierin, dat Hij uit alle mogelijke voorwaarden bepaalde hoedanigheden of werken van de mensen tot voorwaarde van de zaligheden heeft uitgekozen, maar hierin dat hij bepaalde personen uit het geheel der zondaren tot zijn eigendom heeft aangenomen.... Zoals geschreven staat in Rom.9:13 “Jacob heb Ik liefgehad, maar Esau heb Ik gehaat.” Alsook in Hand.13:48 “En allen die bestemd waren ten eeuwige leven, kwamen tot geloof.”

Als werkgroep kunnen wij het niet eens zijn met deze interpretatie van de Bijbel door de Calvinisten. Bij het gebruik van bijbelteksten zoals in dit artikel, zal men deze toch moeten toetsen aan de hele leer van de Bijbel. Als wij dit doen, dan kunnen wij niet anders ontdekken, dan dat God zijn evangelieboodschap vrij aanbiedt aan een ieder die gelooft. Nergens wordt er een beperking opgelegd. De profeet Jesaja, die veel heeft mogen profeteren over de komst van de Messias, zegt het in 55:1 erg treffend: *“O, alle dorstigen, kom tot de wateren, en gij die geen geld hebt, komt, koopt en eet; ja komt, koopt zonder geld en zonder prijs wijn en melk.....Neigt uw oor en komt tot Mij; hoort, opdat uw ziel leve; Ik zal met u een eeuwig verbond sluiten: de betrouwbare genadebewijzen van David.”*

6.7 Geldt de Genade van God voor altijd?

De uitdrukking: “eens gered, altijd gered” zult u vast wel eens gehoord of gelezen hebben. De christenen die dit geloven, vindt men zowel onder de evangelischen als onder de calvinisten. De laatsten zeggen het echter anders. Artikel 11 van de Dordtse leerregels zegt: *“Zoals God zelf volkomen wijs, onveranderlijk, alwetend en almachtig is, kan de verkiezing, door Hem gedaan, niet onderbroken of veranderd, herroepen of ongedaan gemaakt worden en evenmin kunnen de uitverkorenen verworpen of in aantal verminderd worden.”*

“Eens gered, altijd gered” wil in feite zeggen, dat, als men eenmaal een christen is geworden, er niets meer kan gebeuren. De persoon is gered van de straf van de hel, is weder geboren, is vervuld van Gods Geest, er kan niets meer fout gaan wat betreft het eeuwige leven. Zelfs al valt men tijdens het leven in ernstige zonde, dan valt men toch niet buiten de genade van God. Dit geldt ook als men aan deze zonde vasthoudt en zonder tot inkeer te komen, sterft.

Deze mensen beschouwen God als een starre persoonlijkheid, die aan eenmaal vastgelegde regels niet kan voorbijgaan. Zij brengen de handelingen van onze God terug naar aardse ideeën, zoals in de oudheid de oosterse vorsten de wet van Meden en Perzen hanteerden. In dit geval echter gaat het alleen ten gunste van het eigenbelang van de christenen. Zij maken wel gretig gebruik van Gods genade aanbod. Als zij echter deze genade “binnen” hebben, dan zitten op rozen.

Wat leert ons de Bijbel hierover? Is deze houding van gemak en zelfzucht, van genieten van de genade van God, een bijbels principe? Neen, de Bijbel zegt heel iets anders. Want zowel in het Oude Testament als in het Nieuwe Testament staan verhalen opgetekend, waarin personen heel goed begonnen in hun geestelijk leven. Doordat zij afdwaalden, kwamen zij in een slechte toestand terecht. Hun einde was niet erg florissant. Wij noemen hier enkele voorbeelden.

Koning Salomo was een geweldige, kleurrijke heerser van Israël. Zijn gebed om wijsheid in plaats van macht en rijkdom, behaagde God. Hij ontving zowel het een als het ander en hij stond in de gunst bij God. Tijdens zijn leven trouwde hij echter met bijna elke vrouw, die hij tegenkwam. Hierdoor begon Salomo veel afgoden te dienen, de afgoden van deze vrouwen. Uiteindelijk stierf hij als een extreem echtgenoot van duizend vrouwen en als een fervente afgodendienaar. Als gevolg van uitbuiting van de bevolking ten behoeve van al zijn “uitspattingen” werd her rijk Israël na zijn dood in tweeën gescheurd.

De profeet Ezechiël was omringt door tijdgenoten die in de zonde leefden en hij zag dit met lede ogen aan. Hij zegt hierover het volgende: *“Maar wanneer een rechtvaardige zich afkeert van zijn rechtvaardige wandel en onrecht doet, naar al de gruwelen handelt, die de goddeloze bedrijft – zal hij dan leven? Met geen van zijn rechtvaardige daden zal rekening gehouden worden. Om de ontrouw die hij gepleegd heeft, en om de zonde die hij bedreven heeft, daarom zal hij sterven.”* Ezech.18:24 De toehoorders vonden dit niet terecht van God, want al het goede wat de rechtvaardige gedaan had moest toch ook meegeteld worden in de beoordeling van God. Zij protesteerden daarom tegen de profeet. Deze echter is onverstoort en blijft bij zijn standpunt: *“Wanneer een rechtvaardige zich afkeert van zijn rechtvaardige wandel en onrecht doet en daarom sterft, dan sterft hij om het onrecht dat hij gedaan heeft. Maar als een goddeloze zich bekeert van zijn goddeloze daden, en naar recht en gerechtigheid handelt, dan zal hij het leven behouden. Immers, hij is tot inzicht gekomen en heeft zich bekeerd van alle overtredingen die hij begaan heeft. Hij zal voorzeker leven; hij zal niet sterven.”* Ezech.18:26-28

In het Nieuwe Testament vinden we ook nergens een hoera stemming van: “eens gered altijd gered”. Integendeel, de schrijvers van de brieven en van Openbaring, waarschuwen allemaal tegen een te gemakkelijke opvatting van de gift van Gods genade. In Heb.6:4-7 staat dit het meest duidelijk uiteengezet: *“Want het is onmogelijk, degenen, die eens verlicht zijn geweest, van de hemelse gaven genoten hebben en deel hebben gekregen aan de Heilige Geest, en het goede woord Gods en de krachten van de toekomstige eeuw gesmaakt hebben, en daarna afgefallen zijn, weder opnieuw tot bekering te brengen, daar zij wat hen betreft de Zoon van God opnieuw kruisigen en tot een bespotting maken.”*

Wat ons betreft laten wij de behandeling van dit onderdeel hierbij. De Bijbel zegt niet “eens gered altijd gered”, maar zegt: “Weest heilig, want Ik ben heilig”. 1Pet.1:16

7. Wat doen wij met de Genade van God?

Laten wij in de eerste plaats intens dankbaar zijn voor het feit, dat de straf die elk van ons verdiende niet doorgaat. Deze is afgewenteld op Jezus Christus, de Zoon van God. Hierin komt het karakter van God naar voren. In 1Joh.4:16 staat: *“God is liefde, en wie in de liefde blijft, blijft in God en God blijft in hem.”* Als wij blijven geloven in Hem als onze verlosser en middelaar, dan mogen wij uiteindelijk Hem zien in zijn glorie, als de tijd daar is.

Ondertussen leven wij verder, als verlore zondaars, die onze nieuwe betiteling waar moeten maken. Deze nieuwe titel is: KIND VAN GOD . Wij zijn in de “goddelijke adelstand” verheven en u weet hoe de Nederlandse uitdrukking luidt: Adeldom verplicht!

Amazing Grace

Genade, zo oneindig groot
Dat ik, die 't niet verdien
het leven vond, want ik was dood
en blind, maar nu kan 'k zien.

Want Jezus droeg mijn zondelast
en tranen aan het kruis.
Hij houdt mij door genade vast
En brengt mij veilig thuis.

Genade die mij heeft geleerd
te vrezen voor het kwaad.
Maar ook – als ik mij tot Hem keer -
Dat God mij nooit verlaat.

Als ik daar in zijn heerlijkheid
mag stralen als de zon,
dan prijs ik Hem in eeuwigheid
dat ik genade vond.

Het lied Amazing Grace is in 1779 gemaakt door de Engelse predikant en dichter John Newton uit Londen. Het is sindsdien wereldbekend en beroemd geworden. Onlangs is er een film over de afschaffing van de slavernij in première gegaan, die de naam Amazing Grace draagt. John Newton was nl. een slavenhandelaar vóór hij tot bekering kwam en is daarna voor predikant gaan studeren. De hoofdpersoon van de film, Wilberforce is door de prediking van John Newton tot geloof gekomen en heeft zich daarna geweldig ingezet voor de afschaffing van de slavernij.

Opmerking: De bovenstaande Nederlandse tekst is gemaakt door Elly Zuiderveld-Nieman en vormt een ingekorte, vrije vertaling van het oorspronkelijke lied.

Huishoudelijke mededelingen. Bij deze brief vindt u weer een acceptgirokaart om een eventuele bijdrage te sturen voor ons werk. Degenen die dit reeds gedaan hebben dit jaar, hoeven dit uiteraard niet een tweede keer te doen. Wij danken hen hierbij voor hun giften. Voor degenen die nu een gift willen sturen en gebruik willen maken van bijgesloten acceptgirokaart, willen wij even enkele opmerkingen plaatsen. In 2007 hebben sommige gevers de acceptgirokaart niet correct ingevuld. Hierdoor kon de postgiro de kaarten niet verwerken en werden de giften niet van uw rekening afgeschreven. Daarom geven wij hierbij enige tips voor het invullen van de acceptgirokaart:

- 1.... Vul eerst het bedrag in dat u wilt geven
- 2.... Schrijf daarna uw rekeningnummer op de kaart
- 3.... Schrijf dan uw naam en adres op de kaart
- 4.... Als laatste: zet uw handtekening op de aangegeven plek
- 5.... Het aangehechte strookje kunt u invullen met het te geven bedrag en afscheuren voor eigen gebruik
- 6.... De acceptgirokaart is door de postgiro vernieuwd en aangepast aan de nieuwe regels; het is niet meer toegestaan iets anders dan hierboven beschreven is, op de kaart te zetten; dus b.v. een adreswijziging of een korte bemoediging is helaas niet meer mogelijk.

Opmerkingen: *Alle giften die u geeft zijn voor de belasting aftrekbaar. Dit geldt ook voor de komende jaren vanaf 1 januari 2008. Onze stichting heeft, na onderzoek van de belasting hiervoor goedkeuring gekregen.*

Voor lezers, die buiten Nederland wonen en bankieren per internet, staat hieronder het zg. IBAN-nummer. Hiermee kunnen ook zij, indien zij dat willen, een bijdrage aan ons sturen.

Stichting: Werkgroep "Terug naar de Bijbel"

Postadres: Populierenstraat 51, 8266 BK Kampen, Nederland; tel.038-3328234

E-mailadres: byblos@solcon.nl

Websiteadres: www.backtothebible.nl

Dagelijks bestuur: Voorzitter: Ing. M. v.d. Kraats

Secretaris/penningmeester: Dhr. A.A. Doorn

De Stichting is ingeschreven onder nr. S 025302 K.v.K. te Zwolle;

Banknummer: 65.02.76.213 ; Postgiro 7415978 ; IBAN NL47 INGB 0650 2762 13